



اندیشکده بلفر: موفقیت مذاکرات مسکو در گرو پذیرش حقوق هسته‌ای ایران است

یک اندیشکده آمریکایی در تحلیلی راجع به مذاکرات آتی مسکو خاطر نشان ساخت که آمریکا و متحدینش برای حصول موفقیت ضمن پذیرش رسمی حق غنی سازی ایران، باید تحریم های تحمیلی را به سرعت برطرف کنند.

یک اندیشکده آمریکایی در تحلیلی راجع به مذاکرات آتی مسکو خاطر نشان ساخت که آمریکا و متحدینش برای حصول موفقیت ضمن پذیرش رسمی حق غنی سازی ایران، باید تحریم های تحمیلی را به سرعت برطرف کنند.

به گزارش فارس، اندیشکده "بلفر" در گزارشی به قلم "جان تیمرمن" و "عباس مالکی" می نویسد: در مارس 2012، ایران و نمایندگان اعضای دائمی شورای امنیت سازمان ملل متحد متشکل از روسیه، چین، فرانسه، انگلیس و آمریکا به اضافه آلمان که گروه 5+1 "نامیده می شوند، موافقت خود را با از سرگیری دور تازه گفتگو ها اعلام کردند اما چشم انداز رسیدن به نتایج موفقیت آمیز با توجه به بی اعتمادی و تناقضات اساسی موجود، هنوز در پاره‌ای از ابهام قرار دارد. البته بر اساس ضرب المثلی قدیمی "خواستن توانستن است" می توان به توافقی مناسب در این راه دست یافت.

* انعطاف ایران در کنار تداوم رویه سابق غرب

بر اساس این گزارش، رویکرد مقطعی ایران برای حل تنش هسته ای موانع بسیاری را ایجاد کرده اما به نظر می رسد که این کشور هم اکنون آماده یافتن توافقی در این زمینه است. هرچند آمریکا و شرکایش در سیاست تحریمشان برای ایجاد انگیزه در ایران و ترغیب این کشور برای رسیدن به موافقت مسالمت آمیز، توازن ایجاد نکرده‌اند. عدم تمایل به سازش، افزایش تحریم ها و اقدامات مخفیانه و نیز تکرار تهدیدات نظامی از سوی آن‌ها باعث گردیده جمهوری اسلامی تصور کند آمریکا و متحدینش برای یافتن راهی برای حل موضوع هسته ایران عزم جدی ندارند.

اما هم اکنون وقت کنار گذاشتن نگرش ها و دیدگاه‌های عنوان شده و نیز انجام مذاکرات جدی فرا رسیده است. گروه 5+1 قرار است با نمایندگان ایران در 18 و 19 ژوئن در مسکو دیدار کنند. طی دو دور مذاکرات گذشته در بهار امسال، در استانبول و بغداد پیشرفت هایی ایجاد شد.

در این بین موضوع حساس، "ظرفیت ایران" در غنی سازی اورانیوم تا درجه "خلوص 90 درصدی" جهت ساخت جنگ افزارهای هسته ای است. هم اکنون غنی سازی بیست درصدی ایران باعث شده تا منتقدین از تمایل این کشور به ساخت سلاح هسته ای بترسند.

در گفتگوهای بغداد از ایران خواسته شد تا فعالیت‌های غنی سازی اورانیوم 235 بیست درصدیش را معلق کند. همچنین بر اساس طرح پیشنهادی گروه 5+1، از ایران درخواست شد تا 140 کیلوگرم اورانیوم 235 با غنای 20٪ خود را به خارج انتقال داده و فعالیت‌های هسته ای در تاسیسات فردو واقع در نزدیکی قم را به حالت تعلیق درآورد و بدلیل ابعاد بالقوه نظامی (PMD) یا به عبارت دیگر فعالیت‌های مرتبط با ساخت جنگ افزارهای هسته ای، کاملاً با آژانس بین المللی هسته ای و تحت نظارت بازرسان این نهاد هماهنگ باشد. در عوض گروه 5+1 متعهد به عدم اعمال تحریم های جدید بر علیه ایران شده و به این کشور در تولید تاسیسات هسته ای آب سبک و ارسال قطعات یدکی هواپیما کمک می کند.

ایران نیز متقابلاً خواهان پذیرش حق خود در غنی سازی اورانیوم با اهداف صلح آمیز و نیز تعدیل برخی از تحریم‌ها و نیز عدم وضع تحریم‌های جدید است.

این کشور همچنین پیشنهاد کاستن از اورانیوم 235 با غنای 20٪ خود تا سطح 5٪، مشارکت در کنسرسیوم بین المللی فعالیت های هسته ای، افزایش همکاری با آژانس بین المللی هسته‌ای و شرکت در مباحث مرتبط با ترتیبات امنیتی خاورمیانه را داده است. بهبود بخشیدن به این وضعیت شاید آسان نباشد اما دور از ذهن هم نیست.

از دید آمریکا مهم‌تر آن است که اطمینان حاصل شود ایران توانایی استفاده از تاسیسات فردو را برای نقض توافق نامه و تولید اورانیوم با غنای بالا ندارد. از سوی دیگر ایرانیان نیز می خواهند که پیشرفت‌های ملموسی را در تعدیل تحریم‌ها رویت کنند.

همواره می توان درباره تاریخچه روابط آشفته ایران و آمریکا، مقاصد هر دو طرف، نبرد سایبری، ترورها و فریبکاری‌ها صحبت کرد. البته رقابت‌های انتخاباتی ریاست جمهوری آمریکا هرگونه محاسبه‌ای را بغرنج می کند و عربستان سعودی و اسرائیل برای نبرد با ایران

* شکست در مذاکرات و نبرد با ایران فاجعه بار است

شکست در مذاکرات و نبرد با ایران فاجعه بار است. آمریکا نه تنها هنوز نتوانسته از عواقب نبرد با عراق خارج شود بلکه در کشورهای عربی، افغانستان و پاکستان نیز وضعیتی آسیب‌پذیر دارد. بنابراین نبرد با ایران پیامدهای گسترده‌ای دارد؛ از جمله تقویت چشم انداز ایجاد جناح‌های شبه نظامی که شاید برای یک نسل یا بیشتر طول بکشد. چنین نبردی همچنین باعث افزایش بهای نفت برای مدت طولانی و تخریب آرزوها جهت بهبود وضعیت اقتصادی در آمریکا، اروپا، ژاپن و در واقع همه جهان می‌شود.

* علایم ضمنی اوباما جهت پذیرش رسمی ایران هسته‌ای

باراک اوباما در هفته‌های اخیر علامت‌هایی را برای برگزاری مذاکرات جدی هسته‌ای و جستجوی راهبرد "برد - برد" درباره موضوع ایران ارسال کرده است. او تفاوت بین "توانایی هسته‌ای" و "ساخت سلاح هسته‌ای" را بویژه بعد از فتوای اخیر آیت الله سید علی خامنه‌ای (رهبر معظم انقلاب) که اعلام داشتند "در اسلام ساخت سلاح هسته‌ای قدغن می‌باشد" بازشناخته است. همچنین تاکید آیت الله خامنه‌ای مبنی بر رعایت حقوق هسته‌ای ایران و در عین حال مخالفت با هرگونه الزامی، پیش از نشست گروه "جی هشت" در ماه گذشته، می‌تواند به عنوان اقداماتی در جهت اعتمادسازی در نظر گرفته شود تا تایید فعالیت‌های غیر نظامی هسته‌ای ایران تسهیل شود.

* پذیرش حق هسته‌ای ایران گام اول "جلب نظر ایران" است

ایران در سطح وسیع‌تر آمادگی خود را برای کمک به رفع نگرانی‌های موجود راجع به غنی‌سازی اورانیوم نشان داده است مشروط بر این‌که حقوق این کشور در داشتن برنامه‌های صلح آمیز هسته‌ای، که شامل غنی‌سازی اورانیوم در سطوح پایین است ضمانت شوند.

مذاکره درباره تعهدنامه‌های هسته‌ای زمان‌بر هستند. بنابراین بکارگیری ترفندهایی (از سوی غرب) چون "این دور از مذاکرات نیز بدون موفقیت پایان یافت"، مانع از پیشرفت در مذاکرات آتی بوده و بکارگیری آن باید قطع شود.

* موفقیت در مذاکرات مسکو مستلزم رعایت موارد مهمی است

الف) ممنوعیت صدور بیانیه‌های غرض ورزانه و اعمال تحریم‌های جدید

دو طرف با تداوم مذاکرات موافق باشند و از اقدامات تحریک کننده علیه یکدیگر دوری جویند. یعنی ایران باید آشکارا توسعه تاسیسات و تجهیزات هسته‌ای خود را متوقف کرده و در عین حال گروه 5+1 نیز از صدور قطعنامه جدید و بیانیه‌های تحریک کننده بویژه درباره موضوع تعلیق غنی‌سازی اورانیوم خودداری ورزد. همچنین نباید تحریم جدیدی بر علیه ایران وضع شود.

ب) پذیرش حق ایران در غنی‌سازی اورانیوم تا 5٪ در تاسیسات بومی

در مذاکرات مسکو، گروه 5+1 باید حقوق هسته‌ای ایران را تایید کرده به طوری که این مهم از سوی اوباما با صراحت اعلام شده و به روشنی حق ایران در غنی‌سازی اورانیوم تا سطح 5٪ و در تاسیسات داخلی این کشور به رسمیت شناخته شوند. ایران نیز در مقابل باید با صدور بیانیه‌ای رسمی آمادگی خود را در متوقف کردن فعالیت‌های مربوط به غنی‌سازی اورانیوم بیست درصدی اعلام کند.

ج) حضور "نمایندگان ایران" در فرآیند بازرسی

مهمترین دغدغه آمریکا این است که بتواند مانع موفقیت ایران در ساخت جنگ افزار هسته‌ای شود و مهمترین مشکل جمهوری اسلامی ایران نیز به رسمیت شناخته شدن حقوق هسته‌ای تحت "ان پی تی" است. بنابر این دو طرف باید با درایت بهترین راه را برای فراهم آوردن طرح چند ماده‌ای اتخاذ کنند. به عنوان مثال نظارت آژانس بین المللی هسته‌ای و بازرسی بیشتر آمریکا و نیز حضور دو نماینده بی طرف از سوی ایران مانع از انحراف برنامه‌های هسته‌ای این کشور بسوی اهداف نظامی می‌شوند.

در این مسیر می‌تواند "طرح چند ماده‌ای" مورد بحث قرار گرفته و در دور چهارم گفتگوهای بین ایران و گروه 5+1 تایید شود.

از سوی دیگر ایران می‌تواند طرح چند ماده‌ای را درباره حقوق هسته‌ای خود و با همکاری دو نماینده بی طرف منتصب از سوی

آمریکا برای انجام مباحث بیشتر و تایید شدن در دور چهارم گفتگوهای بین ایران و گروه 5+1 ارائه دهد.

بنابر این در مسکو باید پیشنهاداتی جهت آماده سازی دو راهکار ذکر شده لحاظ شود. سرانجام آن که رسیدن به توافق بین تمامی طرفهای درگیر همیشه از قبل مشخص نیستند.

* به رسمیت شناختن حق هسته ای ایران بسیار ضروری است

جمع زیادی از کارشناسان نخبه سیاسی سرگرم طرح برنامه ای قابل قبول، در زمینه رفع مناقشه هسته ای ایران هستند. این برنامه ممکن است شامل طرح غنی سازی باشد که با نظارت مستقیم مانع از ذخیره اورانیوم 20٪ تولید ایران شده و با شفافیت گسترده امکان بازرسی های سرزده فراهم شود اما بدون به رسمیت شناختن حق هسته ای ایران تحت "ان پی تی" حصول هرگونه توافقی بعید است و توجه به این نکته شاید از شروط لازم مذاکرات مسکو باشد.